

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
15 Οκτωβρίου 1979
Τιμή φύλλου δρχ. 10
Έτος 4ο Αριθ. φύλλου 38
Ηράκλειο 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

Η ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Του κ. ΜΙΧ. ΠΑΝΤΟΥΒΑΚΗ, δικηγόρου

Με ευλάβεια τιμούμε κι εφέτος την ένδοξη και αθάνατη μνήμη των ηρωικών νεκρών της 14ης Σεπτεμβρίου 1943, που έδωσαν τη ζωή τους για την εθνική και πανανθρώπινη ελευθερία.

Τά δραματικά γεγονότα, που σκόρπισαν το θάνατο και την καρπαστροφή στην επαρχία μας, την έχουν κάνει όμως ταυτόχρονα σύμβολο θυσίας και αγώνων για τα πιο υψηλά ιδανικά, τά έχουν όσοι ζητούσαμε τότε και έχουν χαράξει ανεξίτηλα στη μνήμη μας.

Όσοι πάλι γεννήθηκαν αργότερα τών έμθαν από αφηγήσεις ζωντανών μαρτύρων ή τά διάβασαν. Συνεπώς, λίγο — πολύ, είναι σε όλους γνωστά.

Η υπόμνησή τους όμως, σε μεγάλη συντομία, η οπού δειχτή τους στον περίγυρο που δι-αδραματίστηκαν, καθώς και — πριν απ' όλα — η ζωή μας, η σημερινή, πάνω σ' αυτά, είναι

αναμφισβήτητη χρήσιμη και απαραίτητη.

Εκείνη λοιπόν τη μεγάλη εποχή, στά χρόνια της Κατοχής, που «όλα τά σκιαζε η φοβέρα και τά πλάκωνε βαριά» η ταφόπετρα του φασισμού, εδώ στη μικρή και απόμερη αυτή επαρχία μας ζούσε ακατάβλητο τό φρόνημα της αντίστασης στη βία και στην υποδούλωση.

Παλιά παράδοση απ' τά χρόνια της Τουρκοκρατίας μέ τους τουρκομάχους χαϊνήδες και καπεταναίους, κι ανάμεσα τους Ξακουστός — πριν από τό 1821 — ο Χατζη-Αναγνώστης Συμικός, που τότε συμφορή εμιας καταπύσης στους Τούρκους, ώστε, πολλά χρόνια ύστερ' από τό θάνατό του, όταν στά 1866 τά μέγλη τους, καταπνίγοντας τη μεγάλη εκείνη επανάσταση, πέρασαν κι απ' τή Σύμη, τό χωριό του, ζήτησαν τόν τάφο του, ζέθωσαν και διαγούμισαν τά κόκαλά του,

για νά ικανοποιήσουν τό μίσος τους πρός αυτόν, που όσο ζούσε ήταν ο τρόμος τους.

Αργότερα πάλι στά 1912-1913, στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, στη Μικρασία, στο έπος της Αλβανίας και στά μακεδονικά οχυρά τό 1940—1941, παντού οι Βιαννίτες, σ' όλους τους εθνικούς αγώνες, είχαν δυναμική παρουσία.

Στήν παιδεία και στη διάνοηση εξάλλου, η ξεχωριστή επίδοση των κατοίκων της επαρχίας μας αποδεικνύει από τον περασμένο αιώνα ένα Κονδυλάκη — Διαβάτη, πατέρα του ελληνικού χρονογράφου και λογοτέχνη πρωταθλήτη της Κρήτης, την πιο παράδοξη μάχη της ιστορίας — όπως ονομάστηκε, — γύρισε, όταν τέλειωσε η μάχη, φορτωμένοι τά όπλα τους, τά φάλαξαν για την αναμενόμενη με πίστη κατάλληλη ώρα. Οι Βρεταννοί στρατιώτες, που είχαν ξεκοπεί από τίς μονάδες τους και γύριζαν εδώ κι εκεί μέ άμμοσιν κίνδυνο να αιχμαλωτισθούν από τούς Γερμανούς,

Έτσι όταν η πλημμυρίδα του φασισμού σάρωσε την Ευρώπη και κάμπτοντας με τη φοβερή πολεμική υπεροχή του την ελληνική αντίσταση στην Ήπειρο και τη Μακεδονία, κατέκλυζε και την Κρήτη, η επαρχία μας είχε την ψυχική προπαρασκευή και τον ηθικό εξοπλισμό να βρεθεί πανέτοιμη στο χρέος, που της καλούσαν οι μεγάλοι καιροί.

Όσοι συναρχιότητες — και ήταν πολλοί — Κρήτης, αυτής της ηρωικότερης και ενδοξότερης, την πιο παράδοξη μάχη της ιστορίας — όπως ονομάστηκε, — γύρισε, όταν τέλειωσε η μάχη, φορτωμένοι τά όπλα τους, τά φάλαξαν για την αναμενόμενη με πίστη κατάλληλη ώρα.

Οι Βρεταννοί στρατιώτες, που είχαν ξεκοπεί από τίς μονάδες τους και γύριζαν εδώ κι εκεί μέ άμμοσιν κίνδυνο να αιχμαλωτισθούν από τούς Γερμανούς,

έβρισκαν εδώ στοργή και περιθαλψη από όλο αδιάκριτα τόν πληθυσμό, που αφηφούσε τίς θανατηφόρες γερμανικές απειλές.

Άμέσως από τόν πρώτο μήνα της κατοχής, τόν Ιούνιο του 1941, εδώ στο Βαχό, εξόριστοι της Μεταξικής δικτατορίας, που ανάμεσα τους ο λαϊκός αγωνιστής Νίκος Μανουσάκης, ίδρυσαν την πρώτη οργάνωση εθνικής αντιστάσεως, «τό Μέτωπο Εθνικής Σωτηρίας», και καλούσαν όλους τούς πατριώτες, αδιάκριτα από πολιτική ιδεολογία ή κομματική τοποθέτηση, να συσπειρωθούν και να αγωνιστούν για την απελευθέρωση της πατρίδας.

Ταυτόχρονα και ο Αλέξανδρος Ραυτόπουλος από τη Βιάννο, ταγματάρχης σε πολεμική διαθεσιμότητα, μέ άλλους αξιωματικούς και πατριώτες σχημάτιζαν παγκρήτια οργάνωση Εθνικής Αντιστάσεως, που

αποκατέστησε από τόν Αύγουστο του ίδιου χρόνου επαφή μέ την ελεύθερη Ελληνική Κυβέρνηση.

Μέ υποβρύχια ή καΐκια, που έφευγαν από την Άρβη και τόν Τσουτσουρο, τούς γνωστούς όρμους της επαρχίας μας, έφευγαν Άγγλοι στρατιώτες και έρχονταν φορτωμένα εφόδια για τόν αγώνα.

Αυτό τό ίδιο καλοκαίρι του 1941, τό πρώτο της κατοχής, οι αντάρτες σχημάτιζαν εδώ στα βουνά της Βιάννου τίς πρώτες ένοπλες ομάδες τους.

Εν αρχής κατοχής μεταστράφηκαν άμέσως από την αρχή τό εχθρικό κλίμα κι άρχισαν να εφορμίζουν άυστηρά μέτρα φθοράς και εξοντώσεως, τού πληθυσμού.

Κήρυξαν απαγορευμένη ζώνη την παραλιακή και εύφορη περιοχή, για νά στερηθεί ο λαός τά μέσα διατροφής του, α-
● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 3

ΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

ΜΕ τη φροντίδα της Έπιτροπής Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου, που συγκροτήθηκε πέρυσι, και μέ την παρουσία αντιπροσώπων τών αρχών και πολλών συναρχιωτών απ' όλα τά χωριά της επαρχίας μας, από χωριά της Ήρακλειας, από τό Ήράκλειο, την Άθήνα και άλλα μέρη, τελέστηκε για δεύτερη χρονιά τό Πανεπαρχιακό μνημόσυνο την Κυριακή 16 Σεπτεμβρίου στην θέση του Ήρώου και τού Άμιρά, στό άρχιερατικό αυτό μνημόσυνο χοροστάτησε ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Πέτρας κ. Δημήτριος.

Μετά την τέλεση του μνημοσύνου έγινε προσκλητήριο τών νεκρών και στη συνέχεια μίλησε για τη θυσία της επαρχίας Βιάννου και τά σχετικά μέ αυτήν ο συναρχιωτής κ. Μιχ. Παντουβάκης, δικηγόρος Άθηνών. Την όμιλία του δημοσιεύουμε σε άλλες στήλες τών Β.Ν.

ΜΕΤΑ την όμιλία ο κ. Άντ. Στιβακτάκης, πτυχιούχος Παιδείας, δικηγόρος, άπάγγειλε τό ποίημα «Ειρήνη» του Γιάννη Ρίτσου και ή μαθήτρια του Γυμνασίου Παπαδογιάννη τό άφιέρωμα στη 14η Σεπτεμβρίου 1943 του συναρχιωτή Έμμαν. Άγγ. Χατζάκη. Έπειτα τραγούδησε τόν

ύμνο της Βιάννου μιά μικρή χορωδία από παιδιά του Γυμνασίου, που τη συγκρότησε ο κ. Μαν. Στρατάκης στη Βιάννο, όπου βρέθηκε μέ την εύκαιρία του μνημοσύνου. ΣΤΗ συνέχεια παίανισε ή Φιλαρμονική του Δήμου Ήρακλείου και ακολούθησε κατάθεση στεφάνων. Στέφανα κατάθεσαν: ο κ. Στρατάκης, άναπληρωτής του Γενικού Διευθ. Νομαρχίας Ήρακλείου ως εκπρόσωπος της Κυβερνήσεως, ο βουλευτής κ. Μενέλ. Ξυλούρης εκ μέρους της ΕΔΗΚ, ο Συντ)ρχης κ. Κυδάλιος εκ μέρους τών Ένόπλων Δυνάμεων, ο Συντ)ρχης κ. Κουτούπης εκ μέρους τών Σωματίων Άσφαλείας, ο Δήμαρχος Ήρακλείου κ. Μανώλης Καρέλλης, ο κ. Εύριπ. Κωνιστάκης εκ μέρους τού ΠΑΣΟΚ, ο κ. Νυσταζάκης εκ μέρους τού ΚΚΕ, ο κ. Κασαπάκης εκ μέρους τού ΚΚΕ (έσ.), ο πρόεδρος της Κοινότητας Άμιρά κ. Ν. Σταυρακάκης εκ μέρους τών κοινοτήτων της Ήρακλειας, ο κ. Μιχ. Βερκοκάκης εκ μέρους τών διασωθέντων από τίς έκτελέσεις της 14ης Σεπ)βρίου 1943, ο κ. Δελγιαννάκης εκ μέρους της Παγκρητίου Ένώσεως Άθηνών, ο κ. Μ. Σταυρακάκης εκ μέρους τού Συλλόγου Βιαννιτών της Άθή-

Αυτοί που σώθηκαν από τίς έκτελέσεις και χήρες τών θυμάτων μπροστά στό Ήρώ

νας και ή κ. Άντιγόνη Κονδυλάκη εκ μέρους τού Συλλόγου Γυναικών Βιάννου. ΕΠΕΙΤΑ άνακοινώθηκαν τά τη λεγόμενα «έσται» που έστειλαν ο ύπουργός κ. Έμμανήλ Κεφαλογιάννης και οι Βουλευτές κ.κ. Γαλιανός και Σκουλάς, που

δέν μπόρεσαν να παραστούν στο μνημόσυνο.

ΣΤΟ μνημόσυνο παραβρέθηκαν επίσης οι βουλευτές τού Νομού Ήρακλείου Κ. Έσλάνης, Άλ. Δαριδιανάκης, Έμ. Δρεττάκης και Κων. Μπαντουβάς, ο Διευ-
● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

«ΠΑΤΡΙΣ» 10/10/1979

ΕΡΩΤΗΣΗ ΤΟΥ Κ. Μ. ΞΥΛΟΥΡΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΤΕΙΟ ΣΦΑΓΗΣ ΤΗΣ ΒΙΑΝΝΟΥ ΝΑ ΚΑΘΙΕΡΩΘΕΙ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

Από τόν βουλευτή κ. Μεν. Ξυλούρη κατατέθηκε στη Βουλή για τούς υπουργούς Παιδείας, Άμνης και Προεδρίας Κυβερνήσεως η παρακάτω ερώτηση:
Τήν 14ην Σεπτεμβρίου 1943, οι Γερμανοί κατακτητές εφαρμόζοντες αντίποινα για τήν αντιστασιακή δράση τών Κρητιών αναντίον των, συνέλαβαν και εξετέλεσαν τήν ίδιαν ημέραν τετρακοσίους περίπου κατοίκους από εξ χωριά της Κρήτης της Επαρχίας Βιάννου Κρήτης εκ τού άμάρχου πληθυσμού.
Η τραγική αυτή και αιματη-

ρά θυσία τών ανών Ελλήνων πανανθρώπινος εθνικής στής κίνησης άχι μόνον τήν Κρήτην και τήν χώραν μας αλλά συνεικλόνησε και ολόκληρον τήν Οικουμένην.

Παρήλθον έκτοτε 36 ολόκληρα χρόνια και ή Πατρίς υπό τήν μορφήν πλέον τού Κράτους χάριν τής οποίας υπέστησαν τήν υπέροχον αυτήν θυσίαν, ου μόνον δέν επείδειξεν ως θά ύφειλαν ουδέν ενδιαιφρον διά τήν αιματοπνισμένην περιχώρην έκτοτε βασανιζομένην περιχώρην
● Συνέχεια στή σελίδα 2

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΟΝ κ. ΝΟΜΑΡΧΗ

Κύριε Νομάρχα.
Απ' ό,τι είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, η Οργανωτική Επιτροπή Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου τών θυμάτων της Επαρχίας Βιάννου στη Γερμανοϊταλική κατοχή, συγκροτήθηκε σε σύσκεψη εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, τών Εφημερίων, τών Εκπαιδευτικών και άλλων Κοινωνικών Φορέων της Επαρχίας μας στις 9 Ιουνίου 1978 στ' Άμιρά.

Σκοπός της πραγματοποιήσεως τού μνημοσύνου κατά τήν εποχή τών ομησικών εκτελέσεων 360 συναρχιωτών μας είναι ή προσφορά τιμής στους νεκρούς (πατέρες, αδέρφια και συγγενείς), που ή θυσία τους ύστερ' από 36 χρόνια κινδύνου να ξεχαστεί. Και παράλληλα να καταβληθεί προσπάθεια για νά γινεί σωστή ή θυσία των νεκρών μας σε ευρύτερο κοινό, μά πιο πολύ για νά ενδιαφερθεί ή Πολιτεία κι αυτή ν' αναλάβει να τιμή αυτούς που θυσιάζονται για τήν πατρίδα.

Μέ αυτή τη σκέψη σεμνά, λιτά και απεριττα, όπως ταιριάζει όπως περιπτώσεις αυτές, οργανώθηκε και τελέστηκε τό μνημόσυνο πέρυσι και φέτος στη θέση τού Ήρώου, που ύστερ' από μιάς άλλης επαρχιακής επιτροπής στήθηκε στη θέση Σελίτης Κοινότητας Άμιρά.

Η Οργανωτική Επιτροπή, τόσο Πράσινο όσο κι εφέτος, κατάβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια για νά κρατηθεί ή τελετή τού μνημοσύνου στα σωστά πλαίσια.

Έκπληκτοι όμως στις 19 Σεπτεμβρίου διαβάσαμε στον τοπικό τύπο επιστολή σας, σε απάντηση σχολίου τοπικής εφημερίδας σχετικού μέ τήν απουσία σας από τήν τελετή τού μνημοσύνου.

Έκπληκτοι, τονίζουμε, γιατί, ενώ εμείς υποθέταμε ότι υπηρεσιακοί λόγοι σας είχαν εμπο-

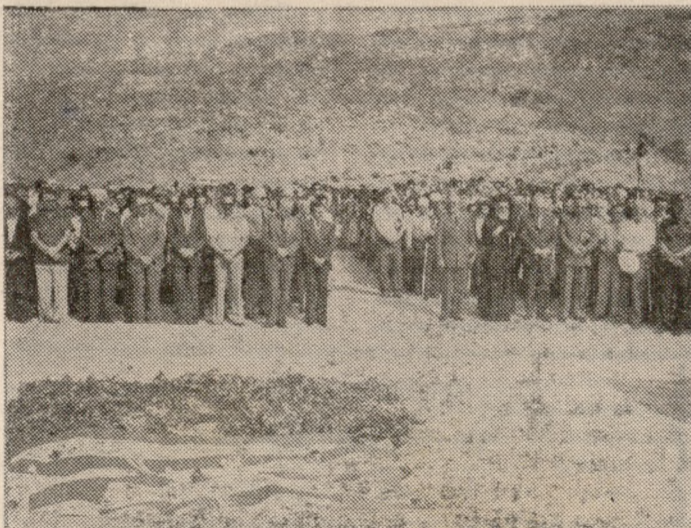
δίσει να παραστείτε στη φετινή τελετή, στην επιστολή σας γνωστοποιείτε ότι ή απουσία σας οφειλόταν σε άλλους λόγους, αναφέρετε δε ότι κατά τήν περυσινή τελετή δέν τηρήθηκε ο απαιτούμενος σεβασμός.

Δέν γνωρίζουμε πού στηρίζετε τίς απόψεις σας, κ. Νομάρχα. Άν ο χαριετισμός πρός τούς κ. Κεφαλογιάννη και δύο βουλευτές θεωρήθηκε παρατυπία, δέν φταίει ή Επιτροπή.

Παρ' όλα αυτά ή Οργανωτική Επιτροπή πήρε όλα τά μέτρα που μπορούσε για τήν αρτιότερη οργάνωση κατά τή φετινή τελετή, όπως αναφέρεται και στο πρόγραμμα, που αρκετές ημέρες πριν από τό μνημόσυνο υποβλήθηκε στη Νομαρχία και εγκρίθηκε, αλλά και μέλη της Έπιτροπής σας επισκέφτηκαν και σας διαβεβαίωσαν σχετικά.

Τά Β.Ν. πιστεύουν απόλυτα ότι τά μνημεία και οι τάφοι ενώνουν τούς ανθρώπους, είναι χώροι σεβασμού και περιουλογογής, όπως αναφέρετε και στην επιστολή σας, (γι' τό άλλοτε ή επιτροπή αποτελέστηκε από εκπροσώπους τών τοπικών αρχών) και καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για νά διαφυλαχτεί ή ιερότητα της Θυσίας.

Λυπούνται μονάχα που λανθασμένες πληροφορίες, ασφαλώς όχι από υπεύθυνη υπηρεσία, αλλά όργανα, σας ανάγκασαν να μίν παρευρεθείτε στην τελετή και όχι υπηρεσιακοί λόγοι που όλοι πιστεύαμε. Γιατί, άν είχατε παραστεί, θά διαπιστώνατε και προσωπικά τη σεμνότητα και τήν κατασκευαστική ατμόσφαιρα που επικράτησαν κατά τήν τελετή, ώστε όλοι οι εκπρόσωποι τών Αρχών που παραβρέθηκαν, καθώς και οι κάτοικοι της περιοχής, να εκφραστούν μέ τά καλύτερα λόγια. Αλλά
● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στή σελίδα 4

Ένα στιγμιότυπο από τό μνημόσυνο

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Αγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιοίκηση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	12
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22404
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Δασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ίωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ίωάννης Κονσολάκης — Άμρα	31449

(Για υπεραστικά: 0895)

Στους γονείς μου

Τό σκοτάδι που απλώθηκε στην ψυχή μου από τον ξαφνικό χαμό των πολυαγαπημένων και αξιολάτρευτων γονέων μου, δέν αφήνει κανένα φώς στη σκέψη μου. Προσπαθώ, παίρνοντας τό άμυχο χαρτί και τό μολύδι, να διαλύσω τη σκοτεινάδα αυτή του μυαλού μου και στην τρεμούλα της καρδιάς μου να περάσει ό,τι ό νους αγωνίζεται να συλλάβει.

Ό χαμός σας, μάς συγκλόνισε και σαν άστροπελέκι κεραινοβόλησε την καρδιά μου και ένα άδυσώπητο έρωτηματικό πλανιέται δόλογρά μου.

Γιατί; Γιατί ό Θεός της αγάπης θέλησε να σας πάρει έτσι κοντά και γρήγορα;

Όπωσδήποτε ήθελε να σας άπαλύνει αυτά που ή ματαιότητα των έγκοσμίων σας γέμιζε πόνο και να ξεκουράσει την ψυχή σας. Έκει στο φωτεινό κόσμο των ψυχών που υπάρχει ή άπεραντη Γαλήνη, Ό μας και σε τούτη τη ζωή είστε Άθάνατοι. Θα ζείτε πάντα στις καρδιές μας. Βέβαια ή ζωή αυτή σύμφωνα με τούς στίχους του Ποιητή έχει τό τέλος της.

»Σαν μία σειρά κέρακια άναμμένα χρυσά, ζεστά και ζωηρά κερράκια.

Οι περασμένες μέρες μέσω μιας θλιβερή γραμμή κεριών σβησμένων».

Είχατε άκόμη άναμμένα κεριά της ζωής, όμως άπότομα και άπροσδόκητα ήρθε ό Χάροντας κι έσθησε όλα τά κεριά κι έκοψε τό νήμα της ζωής σας. Άγωνιστήκατε τόν καλό αγώνα της ζωής με εύσυνετη όσια και συνέπεια. Σας κοσμούσαν ή άκραία ότητα του χαρακτήρα και ή άξιοπρέπεια, που σας δίνανε ξεχωριστή θέση στην κοινωνία του χωριού μας. Προσφέρατε σ' έμάς τά παιδιά σας τη φλόγα της ψυχής σας και με ξεχωριστή στοργή σφουρηλατήσατε στις ψυχές μας την έλληνοχριστινική άρετή.

Πιστέψατε στο εύφισο άγαθό της Παιδείας και κουραστήκατε σκληρά για να μάς τό δώσετε. Ήσαστε ή σύνθεση των πολλών άρετών, έμποτισμένων στα νάματα της θαϊάς εύσέβειας και στα αίσθήματα των οίκογενειακών παραδόσεων. Στο πρόσωπό σας τυπωνότανε πάντα ή ήρεμία της συνειδήσεως σας και τό μεγαλειό της ψυχής σας. Σαν έντιμοι έργάτες του καλού και του άγαθού

και σαν θαρραλέοι μαχητές του ώραιού και του εύγενικού στα μαύρα χρόνια της Κατοχής έ νισχύσατε με κάθε τρόπο τόν άπελευθερωτικό αγώνα της πατρίδας μας στον τόπο της μαρτυρικής και πολύπαθης έπαρχίας μας.

Ζήσατε στις τραγικές ώρες των έκτελέσεων του Σ)μβρη του 1943 και της καταστροφής του χωριού μας Κεφαλοβρυσίου Βιάννου και δέν σας έφυγε τό θάρρος και ή πίστη για τη σύντομη λευτεριά της πατρίδας μας.

Τό πέρασμά σας σ' αυτή την πρόσκαιρη ζωή άφησε σημάδια άπέραντης καλσύνης και άνθρωπιάς, που και σαν Πρόεδρος της Κοινότητας του χωριού μας, αξιολάτρευτε πατέρα μου, με συμπαραστάσις σας τη γλυκιά μου μάνα μεταδίδατε στους συγχωριανούς σας και πάντα ή επίδειξη σας ήταν να άπαλύνετε τόν ανθρώπινο πόνο. Φύγατε για την άλλη ζωή με ήρεμη τη συνείδησή σας, ότι εκπληρώσατε τό καθήκον σας και αφήσατε ένα φωτεινό παράδειγμα και μία ιστορία.

Ό Θεός της αγάπης άς σας ξεκουράσει και άς άναπαύσει την ψυχή σας «έθθα οι δίκαιοι άναπαύονται».

Με άπέραντο σεβασμό και βαθιά αγάπη στη μνήμη των αξιολάτρευτων γονέων μου Κωσμά Μοσχοβάκη και Άναστασίας Μοσχοβάκη.

Ό γιός σας
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΟΣΧΟΒΑΚΗΣ
Καθηγητής — Φιλόλογος

ΔΩΡΕΕΣ

Οι συνεπαρχιώτες Ι. Μεταξάκης, Γ. Τζαμουζάκης και Π. Βλαχάκης μάς έστειλαν 3.000 δρχ. για τό Φιλόπτωχο Ταμείο Βιάννου στη μνήμη του Γεωργίου Βολωνάκη. Παρακαλείται τό Ταμείο να φροντίσει για την παραλαβή τους.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:
Ο Γεώργιος Βολωνάκης από την Άνω Βιάννο.
ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΙ:
Ο Κωσμάς Μοσχοβάκης.

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ
ΤΟ ΛΑΤΙΝΙΚΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ
ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
(στη Δημοτική)
ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΚΝΩΣΟΣ»
ΑΘΗΝΑ

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ

(Επιμέλεια: Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ)

Μιά κόρη συνοπδόγανε τόν άντρα τήν στα ξένα,
κρατεί κερι και φέγγει του, ποτήρι και κερνά τον,
κάθε ποτήρι και φιλί, κάθε και δυό του λέει:
—«Μισεύεις τώρα, άντρα μου, και μένα που μ' αφήνεις;»
—«Πρώτα σ' αφήνω στο Θεό, δεύτερα στο κυρού σου
και τρίτα στο έξοδέρφου σου και του γλυκαδερφού σου.
Κι αν λείπω μήνα, μη λουστεις, και χρόνο, μην αλλάξεις,
κι αν λείπω τριαντάχρονο, στην πόρτα μη πορίσεις.
Κειά πάνω στο τριανταδυό ή κόρη έλιγοψύχα,
και παίρνει τ' άργυρό σταμνί να πάει να τό γεμίσει.
Κι εκείά όπου τό γεμίζε, φτάνει ένα παλικάρι.
—«Άνέσυρε, κόρη, νερό να πιούν τά διψασμένα,
να πιώ κι εγώ κι ό μαύρος μου που μ'αστε κουρασμένα».
Έκειά όπου τ' άνέσυρνε κρυφομοιρολογούσε.
—«Είντά 'χεις, κόρη μου, και κλαίει και κλαίει και θρηνάσαι;»
—«Κλαίω κι εγώ τόν άντρα μου που λείπει εις τά ξένα».
—«Γιά πές μου τά σουσούμια ντου μη λάχει και τόν είδω».
—«Ψηλός, λιγνός στο μπί ντου ώσαν την άφεντιά σου,
κείνος και τό μουστάκι ντου μαύρο σαν τό δικό σου».
—«Όπές άργάς τόν ήθαψα σε άγιο μοναστήρι
κι έδάνεισά ντου και κερι, θέλω να μου τό δώσεις,
κι έδάνεισά ντου και κερι, θέλω να μου τό δώσεις».
Κι έδάνεισά ντου και φιλι, θέλω να μου τό δώσεις».
—«Άνέ—ν—του δάνεισες πανί, διπλό θα σου τό δώσω,
άνέ—ν—του δάνεισες κερι, διπλό θα σου τό δώσω,
μ' άνέ—ν—του δάνεισες φιλι, δέν έχω να σου δώσω».
Κι έσφιχταγκαλιαστήκανε και πέσανε όμάδι.
Έκειά που θάψανε τό νιο έβγήκε κυπαρίσι
κι εκείά που θάψανε τη νιά έβγήκε μία μηλιούστα.
Και κάθε μέρα λαμπερή, κάθε γιορτή και σκόλη
ήσκυβεν ό κυπαρίσσις κι έφίλιε τη μηλιούστα.
Όψου τά κακορίζικα τά πολυαγαπημένα
κι ως ήσανε άζωντανά είναι κι άποθαμένα!

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Μ. ΣΠΑΝΑΚΗΣ

Άνω Βιάννος

ΣΗΜ. Β.Ν.: Όπως μάς γράφει ό κ. Σπανάκης, τό παραπάνω τραγούδι τό τραγουδούσαν όταν πήγαινε ό γαμπρός να πάρει τη νύφη από τό σπίτι της, για να πάνε στην εκκλησία να στεφανωθούν. Πιστεύουμε πως αν γινόταν πράγματι αυτό, ό λαός ήθελε να τονίσει την άφοσίωση και την πίστη άνάμεσα στους δυό νέους ανθρώπους που ένωναν τη ζωή τους.

Η ΕΡΩΤΗΣΗ ΤΟΥ Κ. ΞΥΛΟΥΡΗ

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1 των, ενώ οι χήρες και τά ορφανά των εντελώς γηνοήθησαν, αλλά και την ιερών μνήμη των ποτέ έκτοτε δέν ενεθυμήθη να τιμήσει έστω άκόμη κατά την επέτειον της υπερτάτης αυτής θυσίας των, και

ΕΡΩΤΩ

Τους Αξιοτίμους κ.κ. Υπουργούς Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εθν. Αμύνης και Προεδρίας της Κυβερνήσεως:

Είναι δυνατόν να αναγνωρισθί δια Πράξεως της Κυβερνήσεως τουλάχιστον δια τό μέλλον η 14η Σεπτεμβρίου ως Εθνική Επέτειος δια την υπέροχον αυτήν θυσίαν εις τόν βωμόν του Έθνους και της Ελευθερίας 400 πολιτών της μαρτυρικής Βιάννου της Κρήτης;

Εν Αθήναις τη 28 Σεπτεμβρίου 1979

Ο Ερωτών

ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΞΥΛΟΥΡΗΣ

Βουλευτής Ηρακλείου.

Σημείωση: Τά Β.Ν. και μαζί μ' αυτά όλοι οι Βιαννίτες ευχαριστούν τόν κ. Μεν. Ξυλούρη για την πρωτοβουλία που πήρε

να φέρει τό θέμα της αναγνώρισης της μεγάλης θυσίας των συνεπαρχιωτών μας στην εθνική αντιστοιχία.

Καλούν και τούς υπόλοιπους βουλευτές του Νομού μας, τούς βουλευτές όλης της Κρήτης να συμπαρασταθούν ενεργά στην ερωτήση του κ. Ξυλούρη, να την μετατρέψουν σε επερώτηση, να ενημερώσουν και τούς βουλευτές των άλλων διαμερισμάτων και να δικαιωθεί επιτέλους, έστω και μετά τριανταέξι χρόνια, η θυσία των εκατοντάδων συνεπαρχιωτών μας.

Τά Β.Ν. καλούν τό σύνολο των συνεπαρχιωτών μας, ιδιαίτερα αυτούς που βρίσκονται έξω από την επαρχία σκορπισμένοι σ' όλη την Ελλάδα, να βρουν τρόπο για τη σχετική ενημέρωση των βουλευτών της περιοχής που μένουν. Παράλληλα, στέλνουν αρκετά φύλλα τους από τό 25 και 36 σ' όλες τις κοινοβουλευτικές ομάδες, φύλλα που έχουν αρκετά στοιχεία για τη σχετική ενημέρωση όλων των βουλευτών.

ΜΑΧΑΙΡΟΠΙΡΟΥΝΑ ΔΥΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

«MICHELIN»

ΠΩΛΗΣΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗ — ΔΙΑΝΙΚΗ

ΜΙΧ. ΑΓΑΠΑΚΗΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΕΑΣ

Καρνάβια 8 Καλαμάκι τηλ. 9828059

ΒΟΥΛΗΣ 7 ΤΗΛ. 3223979

Εύχαριστήριο

Η Όργανωτική Έπιτροπή Πανεπαρχιακού Μνημοσύνου Βιάννου εύχαριστεί τις Έκκλησιαστικές, Διοικητικές, Πολιτικές και Στρατιωτικές άρχες που έκπροσωπήθηκαν στο μνημοσύνο που τελέστηκε στις 16 Σεπτεμβρίου στο χώρο του Ήρώου της Έπαρχίας.

Εύχαριστεί επίσης τό Δήμαρχο Ηρακλείου και τη Φιλαρμονική του Δήμου.

Τόν Διοικητή της ΜΟΜΑ για τη διαμόρφωση του χώρου του Ήρώου.

Τό ΚΤΕΑ Ηρακλείου, όλους που προσήλθαν και τμήσαν την μνήμη των νεκρών μας. Τόν τύπο Ηρακλείου και Άθήνας για την προβολή της τελετής του μνημοσύνου.

Η Συντονιστική Έπιτροπή

Η ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

Στό φύλλο του Σεπτεμβρίου των Β.Ν. και στο σημείωμα «Μιά δωρεά» του κ. Ν. Παπαγιαννάκη αναγράφει από παραδρομή ότι η Μορφωτική Εστία συστήθηκε τό 1967 αντί του ορθού 1977. Για ενημέρωση των Βιαννιτών και άλλων που ενδιαφέρονται παρέχουμε τά παρακάτω στοιχεία.

Με τό Προεδρικό Διάταγμα 376)1977 συστήθηκε στην Κοινότητα Άνω Βιάννου ιδίο νομικό πρόσωπο με τό όνομα «Μορφωτική Εστία της Κοινότητας Άνω Βιάννου ο Ιωάννης Κονδυλάκης» με σκοπό τήν εν γένει εξύψωση του μορφωτικού επιπέδου των κατοίκων της Κοινότητας και ολοκλήρης της επαρχίας και προπάντων των νέων. Η Μορφωτική Εστία διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο αποτελούμενο από τόν εκάστοτε πρόεδρο Κοινότητας ως πρόεδρο, από τόν εκάστοτε διευθυντή Γυμνασίου, τόν εκάστοτε διευθυντή του Δημοτικού Σχολείου και δύο δημότες που ορίζει τό Κοινοτικό Συμβούλιο εκλέγει ένα από τά μέλη του ως αντιπρόεδρο. Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου ακολουθεί την Κοινοτική περίοδο. Πόροι της Μορφωτικής Εστίας είναι: α) ετήσια επιχορήγηση της Κοινότητας από δρχ. 25.000, β) οι κάθε έτους συνδρομές, εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες, γ) εισπράξεις από παρεχόμενα από την Εστία πράγματα ή υπηρεσίες, δ) κάθε άλλη πρόσδοδος από την ίδια της περιουσία, και ε) κάθε παροχή του Κράτους ή άλλη νόμιμη πρόσδοδος. Τό νομικό πρόσωπο εκπροσωπείται στα Δικαστήρια και στις άλλες Αρχές από τόν Πρόεδρο ή, όταν αυτός κωλύεται από τόν αντιπρόεδρο.

Η βιβλιοθήκη της Εστίας στεγάζεται σ' ένα δωμάτιο του Κοινοτικού καταστήματος που παραχώρησε η Κοινότητα. Η βιβλιοθήκη της Εστίας άρχισε να λειτουργεί κανονικά από την πρώτη του χρόνου 1978 με την πρόσληψη μίας υπαλλήλου, της Ξανθίππης Αλ. Αγαπάκη, και την οικονομική ενίσχυση της Κοινότητας με τό ποσό των 50.000 δραχμών.

Η Εστία, με μόνο έσοδο αυτό τό ποσό, αντιμετώπιζει με την έναρξη της όπως είναι ευνόητο πολλά προβλήματα οικονομικά και στεγαστικά, που αν δέν λυθούν τό συντομότερο, κινδυνεύει να διακοπή η λει-

τουργία της βιβλιοθήκης. Η επιχορήγηση των 50.000 δρχ. από την Κοινότητα δέν επαρκεί να καλύψει ούτε ένα μικρό ποσοστό από τις αναγκαίες δαπάνες της Εστίας, όπως είναι η πληρωμή της υπαλλήλου που σχεδόν εργάζεται δωρεάν και όλες οι άλλες τρέχουσες ανάγκες της λειτουργίας της βιβλιοθήκης. Με τη δωρεά εξάλλου του κ. Νίκου Παπαγιαννάκη των 7.000 τόμων βιβλίων στη βιβλιοθήκη της Εστίας αντιμετωπίζει και άμεσα πρόβλημα στέγης. Τό ένα δωμάτιο που παραχώρησε η Κοινότητα είναι ανεπαρκές. Αλλά και τό σπουδαιότερο, η τοποθέτηση του κ. Νίκου Παπαγιαννάκη της δωρεάς, για να μη μειουν στα κοιτά τά βιβλία και χαλάσουν, έχει ανάγκη από ράφια που στερείται παντελώς η βιβλιοθήκη και γι' αυτό χρειάζεται χρήματα που δέν έχει. Και για τη μεταφορά των βιβλίων της δωρεάς από την Αθήνα όπου μένει ο δωρητής, στη Βιάννο, χρειάζονται επίσης χρήματα που αν δέν εξευρεθούν, η επαρχία Βιάννου θα χάσει αυτή τη μεγάλη προσφορά της δωρεάς αλλά και η λειτουργία της βιβλιοθήκης κινδυνεύει να σταματήσει. Άν αυτό γίνει, θα είναι μεγάλη απώλεια για την Επαρχία Βιάννου. Η Εστία έχει ζητήσει από τό Υπουργείο Πολιτισμού οικονομική ενίσχυση, έπίσης από την Αγροτική Τράπεζα και ιδιαίτερα από τό Διοικητή της κ. Πεπελάσην, που είναι γνωστό τό ενδιαφέρον του για την γεωργία και την υπαίθρο εν γένει. Ακόμα ζήτησε από τη Νομαρχία Ηρακλείου και από τόν κ. Χρ. Λαμπράκη, που τόσο αξιέπαινα ενισχύει όλες τις επαρχιακές βιβλιοθήκες.

Η Εστία ελπίζει ότι όλοι θα θελήσουν να συντρέσουν, ώστε να μη σταματήσει αυτό τό τόσο απαραίτητο νευματικό κέντρο της τόσο εγκαταλειμμένης και παραγκωνισμένης επαρχίας Βιάννου, για να συγκρατησμε τούς νέους που διαρκώς φεύγουν.

Πρέπει και αξίζει να υποστηριχθεί αυτή η προσπάθεια όχι μόνο από τούς παραπάνω που ζήτησε ενίσχυση η Εστία, αλλά και από όλους όσοι έχουν τη δυνατότητα, ιδιαίτερα τούς Βιαννίτες. Συνηγορούμε κι εμείς θερμά, γιατί αξίζει πραγματικά η διατήρηση αυτής της βιβλιοθήκης της τόσο απαραίτητης σ' όλη την επαρχία Βιάννου.

ΔΙΑΒΑΖΕΤΕ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΔΕΤΕ

ΤΑ ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

την έφημερίδα του τόπου σας

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1 ο ίδιος, ασφαλώς ωστόσο από τις πληροφορίες που σας μετέφεραν ο εκπρόσωπος της Νομαρχίας και άλλοι παράγοντες, καλέσατε μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής για να εκφράσετε τα συχαρητήριά σας.

Τά Β.Ν. εκτιμούν ιδιαίτερα το ότι υπήρξε αγωνιστής της Εθνικής Αντιστάσεως, όπως αναφέρετε στην επιστολή σας, και τιμάτε όπως και εμείς τη μνήμη των νεκρών. Γι' αυτό θεωρούμε σκόπιμο, με νεώτερη ανακοίνωσή σας, να επανορθωθεί η δυσμενής εντύπωση που άφησε η απαντητική σας επιστολή

Ο ΧΩΡΟΣ ΤΟΥ ΗΡΩΟΥ

Ο βουλευτής του Νομού μας κ. Θανάσης Σκουλάς μάς αναφέρει: Κατά τη μετάβαση ομάδας Ελλήνων βουλευτών το 1978 στην Τσεχοσλοβακία επισκέφθηκαν πολλές πόλεις και χωριά. Μεταξύ άλλων πήγαν και στο μικρό χωριό Λίντικα, όπου είδαν το πολυτελέστερο μνημείο στην Ευρώπη: Ηρώο που περιβάλλεται από ένα εκτεταμένο χώρο πολλών στρεμμάτων κατάφυτο με γαρίφαλα, αναμνηστικές πλάκες με τα ονόματα των εκτελεσθέντων, Μουσείο με φωτογραφίες και αντικείμενα που ανήκαν σ' αυτούς, κινηματογραφική αίθουσα όπου προβάλονται σκηνές από την εκτέλεση και το κάψιμο του χωριού.

Κι όταν ο κ. Σκουλάς ρώτησε τον ξεναγό τι συνέβη εκεί, πήρε την απάντηση:

«Εδώ στη γερμανική κατοχή, απ' αφορμή την αντιστασιακή δράση των κατοίκων, σκοτώθη

σε εφημερίδα του Ηρακλείου.

Η Επαρχία Βιάννου σας καλεί για μία ακόμη φορά να τη βοηθήσετε, από τη θέση που κατέχετε, να λύσει τα πολυποίκιλα προβλήματα που απασχολούν τους κατοίκους της. Και όπως γνωρίζετε, η μεγαλύτερη βοήθεια, είναι η σφυρηλάτηση της ενότητος των κατοίκων με το ζεπέραςμα μικροαδυναμιών και με τον παραμερισμό μικροσυμφερόντων.

Βοηθήσετε λοιπόν προς αυτή την κατεύθυνση, όπως αιτιάζει στους ανιδιοτελείς αγωνιστές της Εθνικής Αντιστάσεως.

καν σε ομαδικές εκτελέσεις 180 άτομα και κάηκε το χωριό. Σήμερα το χωριό έχει μεταφερθεί αλλού (και του έδειξε) κι εδώ ανεγείραμε προς τιμήν των νεκρών μας το μνημείο που βλέπετε». Σταμάτησε λίγο και συνέχισε: «Εσείς τι κάνετε για τους νεκρούς της Βιάννου, των Ανωγείων και άλλων χωριών της Κρήτης;». Τι ν' απαντήσει ο κ. Σκουλάς; Τίποτα το αντίξιο της θυσίας τόσων νεκρών.

Από τις στήλες αυτές επαναλαμβάνουμε για μία ακόμη φορά: Χρέος όλων των συνεπαρχιωτών μας η αξίωση για τη διαμόρφωση του χώρου του Ηρώου άμεσα. Αν οι υπεύθυνοι κυβερνητικοί παράγοντες δεν συγκινούνται και δεν νιώθουν την υποχρέωση που έχουν, η επαρχία να βρει τρόπους για την απόδοση της τιμής που ανήκει σ' αυτούς που χάθηκαν για την Πατρίδα. Αλλά θά επανέλθουμε.

ΓΙΑ ΤΗΝ Υ.Ε.Ν.Ε.Δ.

Στις 16 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε στη θέση Σελί της Κοινότητας Αμυρά πανεπαρχιακό μνημόσυνο για την ομαδική εκτέλεση 360 συνεπαρχιωτών μας στις 14 Σεπτεμβρίου 1943 από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής.

Η οργανωτική επιτροπή του μνημοσύνου με αίτησή της στά γραφεία της ΥΕΝΕΔ στο Ηράκλειο, ο Σύλλογος Βιαννιτών της Αθήνας «Ο Διαβάτης» με αίτησή του προς τη Διεύθυνση της ΥΕΝΕΔ στην Αθήνα και ο συνεπαρχιώτης μας στρατηγός κ. Ι. Μεταξάκης, Δ)τής της Διευθύνσεως Ιστορίας του Στρατού με τηλεφωνική του επαφή, ζήτησαν την τηλεοπτική κάλυψη της τελετής.

Ο ανταποκριτής της ΥΕΝΕΔ κ. Β. Δρόσος πήρε σχετική εντολή και με έβδομη της Επιτροπής μνημοσύνου για τη διακίνησή του κ.λ.π., παραβρέθηκε στην τελετή και πήρε ταινία 100 ποδών. Η ταινία αυτή στάλθηκε στην Διεύθυνση της ΥΕΝ

ΕΔ και σχετικό ρεπορτάζ τηλεφωνήθηκε και κατέγραψε ο υπάλληλος κ. Πρυμκηύριος αυθημερόν.

Τήν επομένη 17η Σεπτεμβρίου σε τηλεφωνική επικοινωνία του κ. Β. Δρόσου του εγνωρίσαν την λήψη της ταινίας και του κειμένου.

Μάταια περιμέναμε όλοι την προβολή της ταινίας. Σε τηλεφωνική επαφή των Β.Ν. με την ΥΕΝΕΔ και διατύπωση παραπόνων για τη μη προβολή, ανέφεραν ότι η προβολή έγινε τη 17η σίς 6 μ.μ. Σε παρατήρηση για το ακατάλληλο της ώρας και πως θα 'πρεπε η παρουσίαση να γίνει στις 9.30 ή στις 12, πήραν την απάντηση πως τότε προβάλλονται σοβαρότερα γεγονότα!

Είναι άραγε σοβαρότερο γεγονός η διαφήμιση των απορρυπαντικών από τη σφαγή 360 Ελλήνων Πατριωτών;

Από την Διεύθυνση της ΥΕΝΕΔ περιμένουμε την απάντηση.

28Η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Σε λίγες μέρες το έθνος μας θα γιορτάσει και πάλι την επέτειο του ΟΧΙ. Ο αγώνας που ανέλαβε με πρωτοφανή ενθουσιασμό την αυγή της 28ης Οκτωβρίου 1940 ο ελληνικός λαός εναντίον του φασισμού — ναζισμού έχει ιδιαίτερα μεγάλη σημασία για πολλούς λόγους, που δεν τους αναφέρουμε από έλλειψη χώρου. Δεν πρέπει όμως να ξεχνά κανείς ότι οι Έλληνες αποφάσισαν ν' αντισταθούν στους τυράννους της Ευρώπης, σε μία εποχή που η Γερμανία είχε κυριαρχήσει στην Ευρώπη από τα ρωσικά σύνορα ως την Ισπανία και ότι, χαρίζοντας την πρώτη κατά ξηράν νίκη στους Συμμάχους (το πρώτο μειδιάμα της νίκης κατά τον Τσώρτσιλ), διέλυσαν τον τρομαχτικό θρόνο που πλανιόταν στην περίφοβη ανθρωπότητα πως ο Άξονας Γερμανίας — Ιταλίας ήταν αήττητος. Έτσι,

με την αντίσταση και τις νίκες των Ελλήνων στην Αλβανία, δημιουργήθηκε μία νέα στρατιωτική και ψυχολογική πραγματικότητα, που άλλαξε ριζικά την πορεία του Β' Παγκόσμιου Πολέμου.

Πόσο θά 'πρεπε να κοκκινίζουν από ντροπή οι λεγόμενοι «Μεγάλοι», για τη σημερινή τους στάση απέναντι στην Ελλάδα, που την εποχή εκείνη ανύψωναν ως τον έβδομο ουρανό με τα εγκώμιά τους! Μα που να τη βρούν την ντροπή; Στο πετρέλαιο, στις στρατιωτικές βάσεις ή στα άλλα σκοτεινά τους συμφέροντα;

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΚΡΙΤΩΝ
Β' έκδοση βελτιωμένη
Κεντρική διάθεση:
EMMAN. ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ
Ιπποκράτους 1 Αθήνα
Τηλ. 3633970

ΤΟ ΠΑΝΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

● **ΣΥΝΕΧΕΙΑ** από τη σελίδα 1 θυντής της Παιδαγ. Ακαδημίας Ηρακλείου κ. Εθό. Κασιώλας, ο Έπότης Μέσης Έκπ)σεως κ. Σταυρούλας, η άναπληρωτριά του Γεν. Έπιθεωρητή Μ. Έκπ)σεως Β' Περιφ. Ηρακλείου κ. Σουλοπούλου, ο Έπότης Δημοτ. Έκπ)σεως κ. Βήχος, ο συνεπαρχιώτης στρατηγός κ. Μεταξάκης, ο δικηγόρος κ. Ι. Άθανασάκης και πολλοί άλλοι.

Η τελετή έκλεισε με την ανάκρουση του Έθνικού Ύμνου από τη Φιλαρμονική του Δήμου Ηρακλείου. Στους προσκεκλημένους παρατέθηκε γεύμα στην αίθουσα του Δημοτ. Σχολείου Άμυρά.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ σημειώνουμε και τα εξής: Ο χώρος του Ηρώου είχε διακοσμηθεί με λουλούδια και η δάση του Ηρώου ήταν σκεπασμένη με την ελληνική σημαία. Σ' όλη τη διάρκεια της τελετής επικράτησε παραδειγματική τάξη και κατανοκτική άτμόσφαιρα και γι' αυτά φρόντισαν τα μέλη της επιτροπής σε συνεργασία με τα

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ 14-9-43

Στις 14—9—1979 ημέρα Κυριακή και ώρα 10 το πρωί, έγινε μνημόσυνο από το Σύλλογο Βιαννιτών της Αθήνας «Ο ΔΙΑΒΑΤΗΣ» στο Μητροπολιτικό Ναό και στη συνέχεια κατάθεση στεφάνου στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη.

Στην τελετή του μνημοσύνου χοροστάτησε ο συνεπαρχιώτης Μητροπολίτης Ίωαννίνων Θεόκλητος. Παραβρέθηκαν επίσης και έλαβαν μέρος στην ακολουθία του μνημοσύνου και οι συνεπαρχιώτες Ιερείς παπα—Μανώλης Βασιλικάκης και παπα—Μανώλης Βασιλικάκης.

Εξχωριστό τόνο έδωσε η φιλαρμονική του Δήμου, εύγενής παραχώρηση του κ. Δημάρχου.

Την τελετή έτίμησαν με την παρουσία τους ο Υπουργός Έμπορικής Ναυτιλίας κ. Έμμ. Κεφαλογιάννης, ο Δήμαρχος της Αθήνας κ. Δ. Μπέης με τη Δημοτική Σύμβουλο κ. Ίουλία

Πρόεδρος του Συλλόγου Βιαννιτών κ. Γιάννης Κασαπάκης, σε σύντομη όμιλία του με τα παρακάτω λόγια, αναφέρθηκε στη μεγάλη θυσία, για τη λευτεριά της Έπαρχίας Βιάννου —Κρήτης.

«14 Σεπτεμβρίου 1943. Για τη λευτεριά. Η Κρήτη ή άνυπότακτη, ή Έλλάδα όλόκληρη, πολεμάει το μεγάλο θεριό που της τρώει τα σωθικά. Στο μεγάλο

κρητικές στοές, και περνώντας από την όδο Μητροπόλεως και την πλατεία Συντάγματος κατευθύνθηκε στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη στα παλιά άνάκτορα, όπου έγινε ή κατάθεση στεφάνου από τον Πρόεδρο του Συλλόγου Βιαννιτών.

Ο ΤΥΠΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΣ
Με την ευκαιρία της Πολιτιστικής εκδήλωσης του Ιουλίου

Κατάθεση στεφάνου από το Συν)ρχη κ. Κυβέλο

τουτό ξεσηκωμό για την εθνική μας άπελευθέρωση, ή Έπαρχία Βιάννου βρίσκεται μπροστάρης από την πρώτη μέρα της Γερμανικής κατοχής.

Στη Βιάννο δημιουργήθηκε ή πρώτη όργάνωση εθνικής αντίστασης, άμέσως μετά την τιτάνα «ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ».

Άπό την παραλία της Έπαρχίας Βιάννου, από τον Τσουτσουρο, γίνεται ή πρώτη έπαφή με την εξόριστη Έλληνική Κυβέρνηση στο Κάιρο και με συνεχείς άποστολές με ύποδύχια, από καταδικωμένους Έλληνες πατριώτες και συμμαχικά στρατεύματα, και όργάνωνεται ή περίφημη Βιαννίτικη Άντίσταση, ή γνωστή σ' όλη την ξεσηκωμένη Κρήτη.

Σύσσωμος ο λαός της Έπαρχίας με πατριωτική και εθνική έξεραση αγωνίζεται ενάντια στον ξένο κατακτητή.

Κι ή λαϊκή μας μούσα τραγουδεί:

«Ψηλορείτης και Μαδάρες και Βιαννίτικα βουνά, σεις γεννήκατε λημέρια, που φωλιάζει ή λευτεριά».

Ο ήρωικός λαός όλόκληρης της Έπαρχίας ύποφέρει τα πάνδεινα για την πατριωτική του δράση

Κι έρχεται ή μεγάλη μάχη της Βιάννου. Στο χωριό Σύμη, στις 12 Σεπτεμβρίου 1943, τα Γερμανικά στρατεύματα κατοχής άποδοκάζονται από τους άντάρτες μας. Σκοτώνονται περί τούς 80, τραυματίζονται 50, και αϊχμαλωτίζονται 13 Γερμανοί.

Σε αντίποινα της ταπειντικής τους ήττας, ο Διοικητής του Φρουρίου Κρήτης διατάσσει να μη μείνει τίποτε ζωντανό στην έπαρχία Βιάννου. Έκτελούν άμέσως στο πέραςμά τους στις 14 Σεπτεμβρίου 1943 από τα χωριά της έπαρχίας 358 άμάχους, άνδρες, γυναίκες και παιδιά, δάζουν φωτιά στα χωριά μας, συλλαμβάνουν περί τούς 500 όμήρους στη Βιάννο, έτοιμάζονται για την εκτέλεσή τους που την τελευταία στιγμή ματαιώνεται ύστερα από έπέμβαση του Έρωθρου Σταυρού και της Έκκλησίας.

Με τις θυσίες της ή Έπαρχία Βιάννου γίνεται όλοκαύτωμα στο δωμό της έλευθερίας. Αύτους τους ήρωικούς νεκρούς τιμούν σήμερα οι Βιαννίτες με τη σεμνή αυτή τελετή. Άς είναι αιώνια ή μνήμη τους και ζωντανό παράδειγμα στις έπερχόμενες ελληνικές γενεές».

Έπειτα στις 11 πμ. ξεκίνησε από την Μητρόπολη έπιβλητική πομπή, με τη φιλαρμονική του Δήμου, τα λάβαρα των Συλλόγων «ΔΙΑΒΑΤΗΣ» και «ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ», με τους λεβεντόσωμους νέους και νέες με τις

και την τέλεση του μνημοσύνου οι εφημερίδες αφιέρωσαν πολλές στήλες για την επαρχία μας. Έτσι για την εκδήλωση, εκτός από τις εφημερίδες που αναφέραμε σε προηγούμενο φύλλο, πολλά έγραψαν και οι εφημερίδες Παγκρητική, Κρητική Νέα, Ριζοσπάστης, Αυγή, Ακρόπολις.

Με το μνημόσυνο και τη σημασία της μεγάλης θυσίας των συνεπαρχιωτών μας ασχολήθηκαν όλες οι εφημερίδες του Ηρακλείου, ημερήσιες και εβδομαδιαίες, δύο, τρεις ή και περισσότερες η καθεμιά, αλλά και οι Αθηναϊκές εφημερίδες Βραδυνή, Ακρόπολις, Βήμα, Νέα, Αυγή, Ριζοσπάστης, Παγκρητική, Κρητική Βήμα, Κρητική Νέα αφιέρωσαν αρκετά γιότι την επαρχία μας. Ίσως κι άλλες εφημερίδες ή περιοδικές εκδόσεις να έγραψαν και δεν μπορούσαμε να τ'ά δοούμε. Θερμή παράκληση σ' όσους διάβασαν τίποτε σχετικό σε άλλες εφημερίδες ή περιοδικά ή να μάς το γνωρίσουν ή να μάς στείλουν μιά φωτοτυπία.

Ανάμεσα σ' όσα γράφτηκαν, η εφημερίδα Ηρακλείου «Άλλαγή» γράφει:

«Λαοί που στερούνται ιστορικής μνήμης δεν έχουν και μέλλον. Εμείς θυμόμαστε σήμερα. Τους νεκρούς της Βιάννου, τα όθματα του φασισμού.

Ο χρόνος έχει αμβλύνει το φυσικό πόνο.

Και η μνήμη μετουσιώνεται σε άπόφαση για το μέλλον. Να μην επιτρέψουμε ποτέ πιά στο φασισμό να αποκτήσει το άνάστημα για να μπορέσει να κτυπήσει δημιουργώντας νέα όθματα.

Αυτό είναι το μήνυμα που βγαίνει από τούς τάφους των».

Ο στρατηγός κ. Ι. Αλεξάκης, μάς έστειλε το παρακάτω γράμμα:

Αγαπητοί μου Βιαννίτες Σας συχαίρω που τελείτε μνημόσυνο για τούς συμπατριώτες σας. Λυπούμαι που δεν μπορούσα να παραβρεθώ. Μπράβο σας Βιαννίτες. Στρατηγός Ι. Αλεξάκης

ΑΝΑΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ

Άπό έλλειψη χώρου η συνέχεια της συνεργασίας του κ. Αγ. Καλλέργη, ο απολογισμός της Πολιτιστικής Εκδήλωσης που μάς έχει σταλεί άπό καιρό, εισηφορές στο «Διαβάτη» και «Πατούχα», συνεργασία του κ. Π. Βλαχάκη, επιστολή του Φιλοπτώχου Ταμείου Βιάννου και απάντηση στο βουλευτή κ. Μπαντουβά για τον Υγειονομικό Σταθμό Άνω Βιάννου.

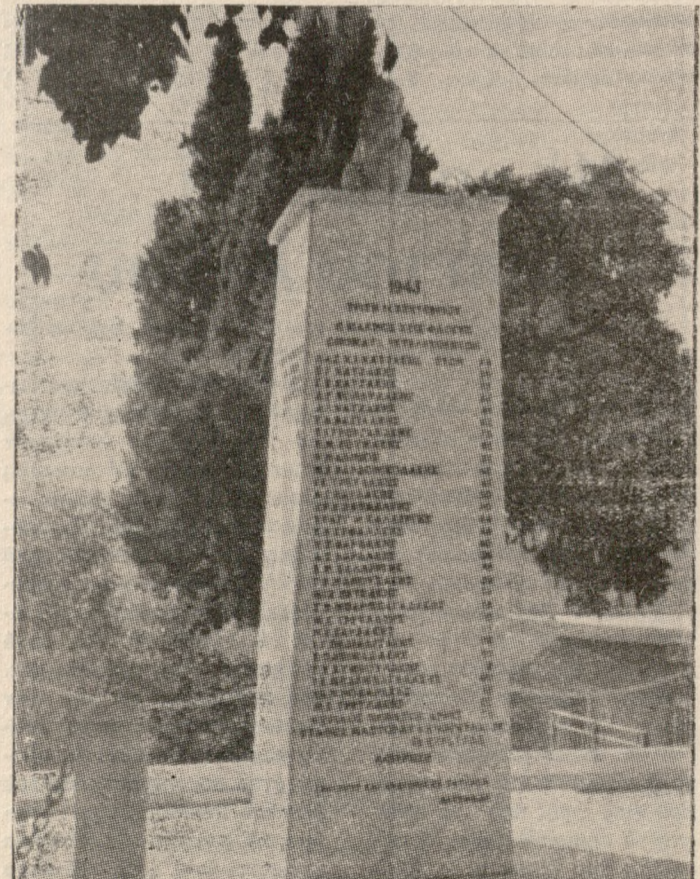

Άπό την τέλεση του μνημοσύνου

όργανα Χωρ)κής Άνω Βιάννου και Πεύκου.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ του μνημοσύνου φρόντισε επίσης για τη φωτογραφική και τηλεοπτική κάλυψη της τελετής. Μερικές από τις φωτογραφίες δημοσιεύουμε σ' αυτό το φύλλο, με την έλπίδα να παρουσιάσουμε και άλλες άργότερα.

ΤΗΝ τηλεοπτική κάλυψη έκαμε συνεργείο της ΥΕΝΕΔ, που πήρε ταινία 100 ποδιών διάρκειας 3 λεπτών. Για λόγους άνεξήγητους για μάς ή παρουσίασή της έγινε την έπομένη της τελετής 17 Σεπτεμβρίου και στις 6 μ.μ. μόνο. Γιατί άραγε; Είναι τόσο φτηνό το αίμα τετρακοσίων κατοίκων της Έπαρχίας Βιάννου ώστε δεν άξιζει να αναφερθεί ή θυσία τους στο δελτίο ειδήσεων τ'άν 9.30 ή 12; Η τι άλλο να ύποθέσουμε;

Το Ηρώο με τα ονόματα των εκτελεσθέντων στον Άγιο Βασίλειο που φτιάχτηκε με δαπάνη του Γεωργ. Α. Χατζάκη